

ZAMĚSTNÁVÁNÍ LIDÍ S POSTIŽENÍM V ÚZEMNÍ SAMOSPRÁVĚ – POZNATKY ZÁSTUPKYNĚ OMBUDSMANA

PORADA MINISTERSTVA VNITRA
S TAJEMNÍKY OBECNÍCH ÚŘADŮ OBCÍ S ROZŠÍŘENOU
PŮSOBNOSTÍ

23/9/2021

BRNO

- Monitorování práv lidí s postižením jako zákonný úkol veřejného ochránce práv
- Výzkum: Zaměstnávání lidí s postižením ve veřejném sektoru
- Možnosti zvýšení podílu přímého zaměstnávání lidí s postižením v územní samosprávě
- Další postup a návrhy

- Úmluva OSN o právech osob se zdravotním postižením (10/2010 Sb. m. s.)
- Čl. 33 odst. 2 Úmluvy – nezávislý monitorovací mechanismus
- Zákon č. 198/2017 Sb. - nová působnost veřejného ochránce práv (od 1. ledna 2018)
- § 21c zákona č. 349/1999 Sb., o veřejném ochránci práv
- Jeden ze zákonných úkolů: provádění výzkumů
- Čl. 27 Úmluvy – povinnost státu zaměstnávat lidi s postižením ve veřejném sektoru

VÝZKUM: ZAMĚSTNÁVÁNÍ LIDÍ S POSTIŽENÍM VE VEŘEJNÉM SEKTORU

” Veřejný sektor by měl jít v zaměstnávání lidí s postižením příkladem. “

- výzkum: **dvě části**
- pohled zaměstnavatelů a pohled lidí s postižením
- metoda: elektronické dotazníkové šetření (125 organizací), polostrukturované rozhovory (8 zaměstnavatelů), skupinové rozhovory (18 lidí s postižením)
- sběr dat: září 2019 - září 2020
- výsledky výzkumu byly představeny dne **8. dubna 2021**
- rozeslány celé řadě organizací a institucí (služební úřady, obecní a krajské úřady, soudy, neziskové organizace, svazy zaměstnavatelů, vysoké školy, politici apod.) s dotazy

- Téměř polovina budov je nepřístupná.
- Vážnější pracovní omezení a slabší pracovní výkon jsou velkou překážkou.
- Přístup zaměstnavatelů k zaměstnávání lidí s postižením se výrazně liší.
- Odvod do státního rozpočtu není pro veřejný sektor motivující.

- Při hledání práce se lidé s postižením spoléhají na vlastní úsilí a kontakty.
- Inzerce by měla zahrnovat bližší specifikaci pracovního prostředí a požadované činnosti.
- Průběh výběrových řízení je pro řadu lidí s postižením problematický.
- Poskytování přiměřených opatření není jednotné.
- Veřejný sektor je pro lidi s postižením atraktivním zaměstnavatelem.

- Nejvíce zaujal **pohled** samotných lidí s postižením.
- **témata pro ZVOP:** vzdělávání úředníků, informovanost LsP, odstraňování bariér, inzerce a výběrová řízení, spolupráce s ÚP, přiměřená opatření, vážnější pracovní omezení
- **12 tipů** na městské úřady
- **podpora ORP** (přístup k dotačním titulům, podpora vedení, hledání vhodných uchazečů, sdílení dobré praxe)
- **podporovatelé:** vedení úřadu ORP, MPSV, ÚP

MOŽNOSTI ZVÝŠENÍ PODÍLU PŘÍMÉHO ZAMĚSTNÁVÁNÍ LIDÍ S POSTIŽENÍM V ORP

ombudsman
veřejný ochránce práv

- Dlouhodobý proces – nenechat se odradit drobnými neúspěchy
- Respekt: jiné podmínky na každém úřadu – různé možnosti síťování - rozmanitost na pracovišti jako téma
- Klíčové: rozhodnutí vedení úřadu – je to správné
- Pomoc – manuály a příručky (byznys a neziskový sektor)
- Ocenění každé pracovní příležitosti pro lidi s postižením

LIDÉ S POSTIŽENÍM A PRACOVNÍ TRH

Podíl v populaci

13 %

1 152 000

Zaměstnanost v
produktivním věku

54 %

215 000

Potíže s hledáním
zaměstnání

41 %

pracujících OZP

LIDÉ S POSTIŽENÍM – HLEDÁNÍ MEZI STÁVAJÍCÍMI ZAMĚSTNANCI – DOPORUČENÍ

ombudsman
veřejný ochránce práv

- Definice „osoby se zdravotním postižením“ podle Úmluvy
- Naše „laická“ představa **x** právní definice
- Člověk má postižení **x** není formálně uznaný OZP/OZZ
- Je možné najít lidi s postižením mezi stávajícími zaměstnanci?
- Citlivý přístup – ochrana soukromí
- Souhlas zaměstnance!!!
- Vytvořit prostředí, kde se zaměstnanec může svěřit – nabízet přiměřená opatření
- Sledovat a bavit se o potřebách (častá pracovní neschopnost, návrat po delší době ze zdravotních důvodů).

LIDÉ S POSTIŽENÍM – HLEDÁNÍ NOVÝCH ZAMĚSTNANCŮ - DOPORUČENÍ I

ombudsman
veřejný ochránce práv

- Drobné změny při formulování nabídky volných pracovních míst

Např. KVOP (30/8/2021)

*„Jsme **férový zaměstnavatel** a rádi mezi nás přijmeme nové kolegy a kolegyně přicházející z různých skupin společnosti bez ohledu na věk, pohlaví, **zdravotní stav**, rasu, národnost, sexuální orientaci, náboženské vyznání, víru a světový názor. **Rozmanitost na pracovišti je pro nás důležitá.**“*

*„Maximálně **vyjdeme vstříc** i Vašim případným **specifickým potřebám** například v souvislosti s **postižením.**“*

- Chybí popis pracoviště a pracovního dne!!!

LIDÉ S POSTIŽENÍM – HLEDÁNÍ NOVÝCH ZAMĚSTNANCŮ - DOPORUČENÍ II

ombudsman
veřejný ochránce práv

- Brání zákon č. 312/2002 Sb. zaměstnávání lidí s postižením v ORP?
- Zakotvit do zákona přednostní přijímání lidí s postižením?
- Upravit průběh výběrového řízení (přístupnost, přiměřená opatření).
- Vytipovat vhodné pozice (audit).
- Posílit vzdělávání vedoucích pracovníků (školení šité na míru).
- Začít pracovat na zlepšování přístupnosti prostor pro zaměstnance.

MOŽNOSTI SPOLUPRÁCE

Sítování dle regionálních možností

ombudsman
veřejný ochránce práv

**Spolupráce se
školami
(SŠ, VOŠ, VŠ)**

**Spolupráce
s neziskovými
organizacemi**

**Spolupráce s
poskytovateli
sociálních služeb**

PŘÍSPĚVKY OD ÚŘADU PRÁCE (NÁSTROJE AKTIVNÍ POLITIKY ZAMĚSTNANOSTI)

ombudsman
veřejný ochránce práv

- pracovní rehabilitace
- zřízení pracovního místa pro OZP
- úhrada provozních nákladů vynaložených v souvislosti se zaměstnáváním OZP
- společensky účelná pracovní místa
- příspěvek na zapracování

Nelze poskytnout organizačním složkám státu a státním příspěvkovým organizacím!

Do této skupiny ale nespádají obce a kraje! Ty čerpat mohou!

- projekt „*Rozvoj systému podpory zaměstnávání osob se zdravotním postižením na volném trhu práce (OZP)*“
- zvýšení kapacity, komplexnosti a kvality služeb poskytovaných institucemi veřejných služeb zaměstnanosti
- poradci pro zaměstnávání OZP na každém kontaktním pracovišti + krajsí koordinátoři (celkem 99 zaměstnanců)
- poradenství pro lidi s postižením a jejich potenciální zaměstnavatele

DALŠÍ POSTUP ZÁSTUPKYNĚ OMBUDSMANA

**Vydání
doporučení pro
zaměstnavatele
ve veřejném
sektoru**

**Sbírání
příkladů dobré
praxe**

**Sdílení dobré
praxe
(workshop ve
spolupráci s MV a
IVS)**

- Přesvědčte vedení a své nejbližší kolegy a kolegyně.
- Rozhlédnout se kolem sebe nemusí stačit – postižení může, ale také nemusí být vidět.
- Pokuste se najít lidi s postižením ve vlastních řadách.
- Hledejte nové kolegy s postižením mimo úřad.
- Navazujte partnerství dle regionálních možností (školy, NNO, soc. služby).
- Spolupracujte s ÚP a využijte nástroje APZ.
- Dělejte drobné kroky (např. podívejte se na inzeráty).
- Podívejte se do manuálů a pokuste se najít vlastní cestu s respektem ke kultuře Vašeho úřadu.
- Nenechejte se odradit počátečními neúspěchy.
- Sdílejte s KVOP příběh Vašeho úřadu.

- Byznys pro společnost. Zaměstnávání osob se zdravotním postižením – praktický průvodce pro firmy, 2012.
- Sokolovský, T. a kol. Manuál pro zaměstnávání OZP na volném trhu práce, 2013.
- Svaz průmyslu a dopravy ČR. Zaměstnávání osob se zdravotním postižením, 2014.
- Cerebrum. Manuál zaměstnávání osob po poškození mozku, 2014.
- Konečná, P. a kol. Jak na zaměstnávání lidí s handicapem. Manuál společenské odpovědnosti firem vůči OPZ/OZZ, 2015.
- Fokus ČR. (Ne)možnost pracovního uplatnění, 2017.
- Nordic Chamber of Commerce in the Czech Republic. Zaměstnáváte lidi s postižením?, 2019.

DĚKUJI ZA POZORNOST

ombudsman
veřejný ochránce práv

www.ochrance.cz

www.eso.ochrance.cz

www.facebook.com/verejny.ochrance.prav

<https://twitter.com/ochranceprav>

<https://www.instagram.com/verejny.ochrance.prav/>

Mgr. Monika Šimůnková

podatelna@ochrance.cz

+420 542 542 666

Všechny fotografie v prezentaci jsou z webové stránky <https://unsplash.com/>